

aften, i Tordenvejr og under Livsfare. Men lige saa stor Respekt, jeg har overfor den virkelig religiøse Overbevisning, lige saa stor Foragt nærer jeg for Publikums Søndagshellighed og for Statskirkenes Hykleri, paa hvilket dens tvetydige Stilling netop i dette Forhold er et godt Eksempel, selv om moralske Mangler ofte er forenelige med Forretningsdyder. Der er en østrigsk Satiriker, der en Gang har sagt: Jeg tænker saa ofte paa, hvor svært det vilde være at omvende mange Mennesker til den Religion, de bekender sig til. Statskirken ønsker ikke, at der skal sondres mellem Faarene og Bukkene i dette Liv, thi det vilde gaa ud over dens traditionelle Magtstilling i det borgerlige Samfund. Den modsætter sig ikke, at Hykleriet flourer, saa længe den blot kan faa Befolkningen til at døse videre i Uærlighed.

Og nu er der jo Haab om, at det kan gaa et Stykke Tid endnu, efter at Venstres store Flertal har forladt sit tidligere Standpunkt, uanset at det før indtog det med al mulig Klarhed og Kraft. Men hvorfor har Venstres Flertal da paa dette Omraade svigtet sit tidligere Frisind og sin tidligere Aandshøvding og politiske Fører? Ja, bortset fra, at Partiet vel overhovedet er blevet mere og mere konservativt med Aarene, kan jeg ikke se nogen anden Grund, end at der er kommet en Adresse fra en Del Menighedsraad, og at man har faaet en fakultativ Ordning i Norge, Sverige og paa Island. Det sidste lægger jeg ikke nogen stor Vægt paa, jeg har altid været meget forsigtig overfor det saa højt priste nordiske Samarbejde eller, rettere sagt, ikke overfor dette, men overfor den Basis, det byder for Reaktion. Hvis de andre Lande gaar i Spidsen, vil det hedde, at det er „særlige Forhold“, der gør sig gældende paa Island, og hvis de staaar tilbage for os, vil Hensynet til dem blive paabe-raabt til at sinke Udviklingen herhjemme, ganske som man ser det netop med Hensyn til dette Spørgsmaal. Hvorfor skulde egentlig Grundtvigs Fædreland betragte Island eller Sverige som Foregangslande netop paa det kirkelige Fremskridts Vej? Men Dele af Venstre er paa Jagt efter Argumenter for at kunne svigte disse folkelige Frihedskrav, som de før har været Talsmænd for. Og saa er der Menighedsraadenes Adresse. Der er 917 Menighedsraad, der har underskrevet denne Adresse, og det lyder jo af meget. Men Folketingsmand Mølgaard-Nielsen gjorde op-

mærksom paa, at der var 1791 Menighedsraad, og at kun $\frac{1}{5}$ af de kommunale Vælgere overhovedet havde deltaget i Menighedsraadsvalgene, i hvert Fald i 1903. Man vil heraf se, at de to ærede Ordførere, som hidtil har haft Ordet i denne Sag, er gaaet ud fra ganske fejlagtige Forudsætninger. Den ærede Ordfører for Venstre (Hauch) meddeler, at der er 1181 Menighedsraad her i Landet, hvoraf de 917 har tiltraadt Adressen. Det er ganske galt, der er 1790 Menighedsraad her i Landet. Den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti (Godskesen) talte om, at et meget stort Flertal af Menighedsraadene var imod Regeringsforslaget. Det er altsaa ogsaa ganske galt, forsaavidt som 917 kun er et strøget Flertal af 1790. Tillige blev der af andre Medlemmer i Folketinget pillet meget slemt ved den Adresse, som desuden i mine Øjne er af en højest usmagelig Karakter ved den sne-dige Henvisning, der er i den til Albertis Navn og Ægteskabsforslag, se Bilag 2 i Folketingets Betænkning. Jeg har i øvrigt personlig ikke nogen særlig Grund til at opholde mig længe ved den Adresse, al den Stund at selv om samtlige Præster og samtlige Menighedsraad her i Landet vilde protestere imod den borgerlige og holde paa den fakultative Ordning, blev den sidste hverken mere eller mindre uærlig eller mindre hyklerisk af den Grund. Jeg er ganske enig med Folketingsmand J. C. Christensen, Aargang 1903, naar denne hævdede, at der først kom Sandhed i dette Forhold, naar Vielsen blev et frivilligt Tilbud, ligesom Tilfældet er med Daab, Nadver og Konfirmation, og Sandheden i Forholdet indstilledes den Gang af 13 af Folketingsudvalgets 15 Medlemmer og vedtoges af det samlede Folketing med kun 8 Stemmer imod. Kan Sandheden paa dette Omraade blive til Løgn, fordi der er gaaet 11 eller 16 Aar i Mellemtiden, eller fordi der er kommet en radikal Regering? Nej, jeg vil haabe, at man paa dette Omraade vil staa fast og ikke bøje sig for en uærlig Ordning, at man vil overvinde sine Betæneligheder ved at gennemføre en almindelig borgerlig Ægteforening og gennemføre den paa en for det offentlige og Borgerne lige sømmelig Maade.

Men i sidstnævnte Henseende er ogsaa Bestemmelserne i Folketingsforslaget § 28 meget langt fra at være tilfredsstillende, jeg forstod paa det ærede 3die Medlem for 6te Kreds (Hauch) forleden Dag, at han egentlig var enig heri. Vil det ikke